

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Vaticinia Isaiae, Prophetæ Clarissimi, Paraphrasis,
Heroico carmine conscripta**

Carpenteius, Joannes

Antverpiæ, 1588

Cap. 54.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68688)

*Edebat campis, victori cedit, abactam
Restituens pradam, reuomensque quod antè vorarat.*

Cap. 54.

*Quare age, quæ longo sterilis iam tempore facta,
Nescisti gestare uterum, nullaque beasti
Prole virum, simili laudata puerpera factu,
Pone metum & viduos iam comptior exue cultus,
In laudèque erumpe Dei, dignata superbo
Eius coniugio, venientemque excipe latè
Vocibus, & festis hinnitibus aëra comple.*

Ad Ecclesiam
hæc pertinet.

*Tempus adest, quo tu modo, quæ infectos hymenæos
Et solum flebas gelidumque relicta cubile,
Natorum numero potior, numeroque nepotum,
Quam quæ iuncta viro tanta nunc prole superbit,
Attolles pulchrum cælo caput, omnique probum
Infecundi uteri frustra hoste fremente, reuincas.*

Synagoga.

*Ergo, qualatè campi funduntur aperti,
Sensimq; arrecti nullo prope vertice colles
Ascensum mollem præbent sine limine certo,
Castra loca, longèque tuis latèque manipulis,
Ampla situ, secunda loco tentoria pone:
Perq; iuga & valles (quando sic postulat usus,
Nec capere ingentem comitatum agmè que tuorum
Planities angusta potest, contractaque siluis.)
Pellitas extende cascas, neu parcere lino,
Nè-ve velis canabo; at funes ex arte retortos
Texe tibi longos, ut dum metabere campum,
Sufficiant, clauosque para, qui fortiter omne
Sustineant opus, & ventos aduersus & imbres,
Immitèsque hyemes, tempestatè que sonoras
Perdurent: nec enim certa tibi tempore certo
Contingent sedes, sed succedentibus annis
Extremas viriusque orbis penetrabis ad oras:
Et qua Sollæus rubicundo surgit Eoo,
Et qua dexter aquas subit occubiturus Iberas,
Posteritas huc vsque tuo de semine nata
Proferet imperium terræque marique superbum,
Fundabitque nouas vrbes, lapsasque reponet;
Omnia quæ nati natorum, quique nepotes
Postea nascentur, longa ditione tenebunt.*

Metaphora
sumpta ab iis
qui videntur
tentoriis.

*Parce metu, iam non celebs, sed iuncta marito,
Et veteris mecum nunc obliuiscere probri,
Contractaq; notæ quondam florente inuenta,
Cum sterilis damnata thori, sine prole, sine ullo*

f 2

Coniugio,

Cap. 54.

1 Landa sterilis quæ
non parit: decata lau-
dem, & hinni quæ nō
pariebas: quoniam mul-
ti filii desertæ magis,
quam eius quæ habet
virū, dicit Dominus.

2 Dilata locum ten-
torij tui, & pelles ta-
bernaculorum tuorū
extende, ne pareas:
longos fac funiculos
tuos, & clauos tuos
consolida.

3 Ad dexterā enim,
& ad laeuam penetra-
bis: & semen tuum
Gentes hæreditabit,
& ciuitates desertas
inhabitabit.

4 Noli timere, quia
non confundèris, ne-
que erubescès: non
enim te pudebit, quia
confusionis adoles-
centiæ tuæ obliuiscè-
ris, & opprobrij vidui-
tatis tuæ non recor-
daberis amplius.

Coniugio, infelix, inuisa, in honora iaceres.

Nō animā hēc angant memorē nimis: omnia namque

Mutata in melius, bene te sperare suadent.

Ecce tua sœdum deterfit fronte ruborem,

Dispunxitq; notam, & seruilis stigmata tergo

Sortis iniusta, Deus, cui quidquid es, omnia debes:

Ille Deus, qui te fecit, Deus ille redemptor

Servatorque tuus, Deus Israël amor.

Armipotens Deus, immenso qui præsidet orbi

Solus, & ingentes rerum molitur habenas;

Hic sibi te, quamuis desertam, inopemque relictam

Connubio iunxit stabili, propriamq; dicauit.

Deseruisse quidem paruo te tempore dici

Possū ego (ait Dominus) & certē aliquando reliqui,

*Iratūque meos vultus, * frontisq; micantes*

Sidereæ radios inducta nube negaui;

Nunc verò memor ipse mei, scelèrumq; tuorum

Oblitus, posita factus clementior ira,

Pace ad me reuocabo data, dulciq; remittam

Offensam pietate omnem, magnōq; fauore

Suscipiam, quem sæcla suo voluentia lapsu

Non periment, nec edax decerpēt falce vetustas.

Testor me, Numenq; meum, quo vindice salua es,

Seruatamque fidem seruato à clade Noemo

Nimbiflua, visamque vagis in nubibus Irim,

Tum primum variis curuasse coloribus arcum,

Diluuij signum posthac fatale remissi,

Vt pactum hoc, nostro postquam semel exiit ore,

Non superum, non vlla hominum sententia vertit;

Sic mihi perpetuo constabit sœdere tecum.

Absilient rupti diducto fornice montes,

Concidet & tellus imis tremefacta cauernis:

At mea non vllō clementia sine tenetur,

Deq; meæ sanctæ pietatis lege nec unum

Paruum apicem carpēt longinqui temporis ætas.

Quoq; minus dubites, ego te miseratus ab alto,

Semi-rutiq; instar ventorum turbine muri

Conuulsam laceramq;, & curatoris egentem,

Restituam, lapidesq; tuos, disiectaq; passim

Saxa legam, & digesta suo ordine rui locabo;

Sapphireis stabunt tua fundamenta columnis,

Fuluaq; quadratas turres distinguet Iaspis;

Et sculpto bifores radiabunt marmore valnæ:

Denique tota ebore & gemmis fulgebis & auro;

Felix

5 Quia dominabitur tui qui fecit te, Dominus exercituum nomen eius: & redemptor tuus sanctus Israël; Deus omnis terrę vocabitur.

6 Quia vt mulierem derelictam & moerentem spiritu vocauit te Dominus, & vxorem ab adolescentia abiecitam: dixit Deus tuus.

7 Ad pūctum in modico dereliqui te, & in miserationibus magnis congregabo te.

8 In momento indignationis abscondi faciem meam parumper à te, & in misericordia sempiterna misertus sum tui: dixit redemptor tuus Dominus.

9 Sicut in diebus Noë istud mihi est, cui iuravi ne inducerem aquas Noë vltra supra terram: sicut iuravi vt non irascar tibi, & non increpem te.

10 Montes enim commouebuntur, & colles contremiscent: misericordia autem mea non recedet à te, & sœdus pacis meæ non mouebitur: dixit miserator tuus Dominus.

11 Pauper culatēpestate cōuulsa, absque vlla consolatione. Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos, & fundabo te in sapphiris.

12 Et ponam iaspide propugnacula tua: & portas tuas in lapides sculptos, & omnes terminos tuos in lapides desiderabiles:

Per synecdochē in genere certorum lapidū nomine intelligit vniuersitatē gratiarū: quæ autem gratia hoc vel illo lapide significetur, egrediē hic Hieronymus,

¹³ Felix prole bona, iustisq; beata colonis,
Qui pacem verumque colent, qui scita Tonantis
Eloquiumq; Dei mites docilesq; sequentur.

¹⁴ Ergo procul diro virosa calumnia dente,
Attonitus procul esto pauor, securaq; crede
Cuncta tibi; nam quid Domino custode pauceres?
En tua finitima complent pomæria gentes,
Communiq; tuis cum ciuibus vrbe foroq;
Iure eodemq; frui, magno pro munere ducunt.

¹⁵ Ecce peregrinis procul hinc ignotus ab oris
Aduena dat iunctas in mutua fœdera dexteras.
Quem porro metuis? quis te timor vsque fatigat?

¹⁶ Parce metu, nullum ille doli fraudisq; repertor
Antique, nullum ille faber structorq; malorum,
Sit licet ignipotens, & vastæ rupis in antro,
Peruigili stygios exerceat arte caminos,
Irrita ventosis incendia folliibus vrgens,
Ius in te virtute mea superatus habebit.

Illum ego, quod nostri sceptris inhiaret Olympi,
Et nulli, mihi non ipsi concedere vellet
Regnatori hominum moderatoriq; deorum,
Corruptum tortis à vertice crinibus, alto
Præcipitem cælo tenebrosa in tartara misi:
Hic ubi quanquam operi studiis vrgentibus instet,
Nuncq; alias, nunc atque alias super aduocet artes,
Mille nocendi artes, cæpti tamen irritus ibit.

¹⁷ Nec tibi quæ vastis incudibus arma refingit,
Noxia erunt, siue illa palàm fera fata minentur,
Seu tectam succis lethalibus oblita pestem.
Tu linguas bifidas, tu sibilas vana refelles.
Tu, quocunque agites causam sub iudice, vinces.
Hæc est seruorum merces æterna meorum;
Hæc (ait omnipotens Deus) à me præmia iusti
Digna ferent homines, nec me sententia vertet.

¹⁸ Vos ergo, quos ægra sitis, quos vrit anhelus
Ardor in sitia, veraq; cupido salutis,
Ne mihi, ne pigris putres haurite liquores
De lacubus, plenos purosque accedite fontes,
Quæq; cadit venis illimi dulcibus vnda,
Prolute os, explete sitim, largèque bibendo,
Exhilarate animos: nec opus sitientibus auro
Argentò-ve, patet ditiq; inopi, taberna:
Parcite barbaricis inscripta numismata signis,

f. 3

Aut.

¹³ Vniuersos filios
tuos doctos à Domi-
no: & multitudinem
paci filii tuis.

¹⁴ Et in iustitia fun-
daberis: recede procul
à calumnia, quia non
timebis: & à pauore,
quia non appropin-
quabit tibi.

¹⁵ Ecce, accola ve-
niet, qui non erat me-
cum, aduena quondã
tuus adiungeretur tibi.

¹⁶ Ecce, ego creau
fabrum sufflantem in
igne prunas, & profe-
ferentem vas in opus
suum, & ego creau
interfectorem ad dil-
pendendum.

¹⁷ Omne vas quod
fictum est contra te,
non dirigitur: & om-
nem linguam resisten-
tem tibi in iudicio,
iudicabis. Hæc est he-
reditas seruorum Do-
mini, & iustitia coru
apud me, dicit Domi-
nus.

Cap. 55.

¹ Omnes sitientes ve-
nite ad aquas: & qui
non habetis argentu,
properate, emite &
comedite: venite, emi-
te absque argento &
absque vlla commu-
tatione vinum & lac.

Periphrasis
diaboli, quem
creauit Deus:
malum non
necessitate
naturæ, sed
inuentis arbi-
trio.

Vasa diaboli,
mali homi-
nes & hæreti-
ci omnes.

Cap. 55.

Sic Iesus Ioã.
cap. 7. clamat
Siquis sitit,
veniat ad me
& bibat, &c.